

Na nože s Existujícím,
jeho obháječi
a falešnými kritiky

ANONYM

IX

Nežádejte formulku, která vám otevře nové světy mávnutím kouzelného proutku. Dnes vám pouze povíme co nejste, co nemůžete být.

E. Montale

Život nemůže být pouze něco, k čemu se upínáme. Tato myšlenka každým z nás proběhla alespoň jednou. Disponujeme možností, která nás činí svobodnější než bohý: můžeme odejít. Je to myšlenka, kterou je nutné vychutnat si až do konce. Nikdo a nic nás nezavazuje žít. Ani samotná smrt. Důvodem je to, že náš život je tabula rasa, plocha, na kterou nic nebylo předem napsáno a která obsahuje všechna možná slova. S takovou svobodou nemůžeme žít jako otroci. Otroctví je pro ty, odsouzené k životu; ty, upoutané k věčnosti, ne pro nás. Pro nás je zde neznámo - neznámo sfér, do nichž je možno se odvážit, neznámo neprobádaných myšlenek, propadlých záruk; cizinců, kterým je nabízen dar života. Neznámo světa, v němž se nakonec budeme moci vzdát přebytké sebelásky. Riziko, ano, riziko je zde také. Riziko brutality a strachu. Riziko finálního pohledu bíde života přímo do očí. Se vším zmíněným se potká ten, kdo se rozhodne skoncovat s otročením pro existující.

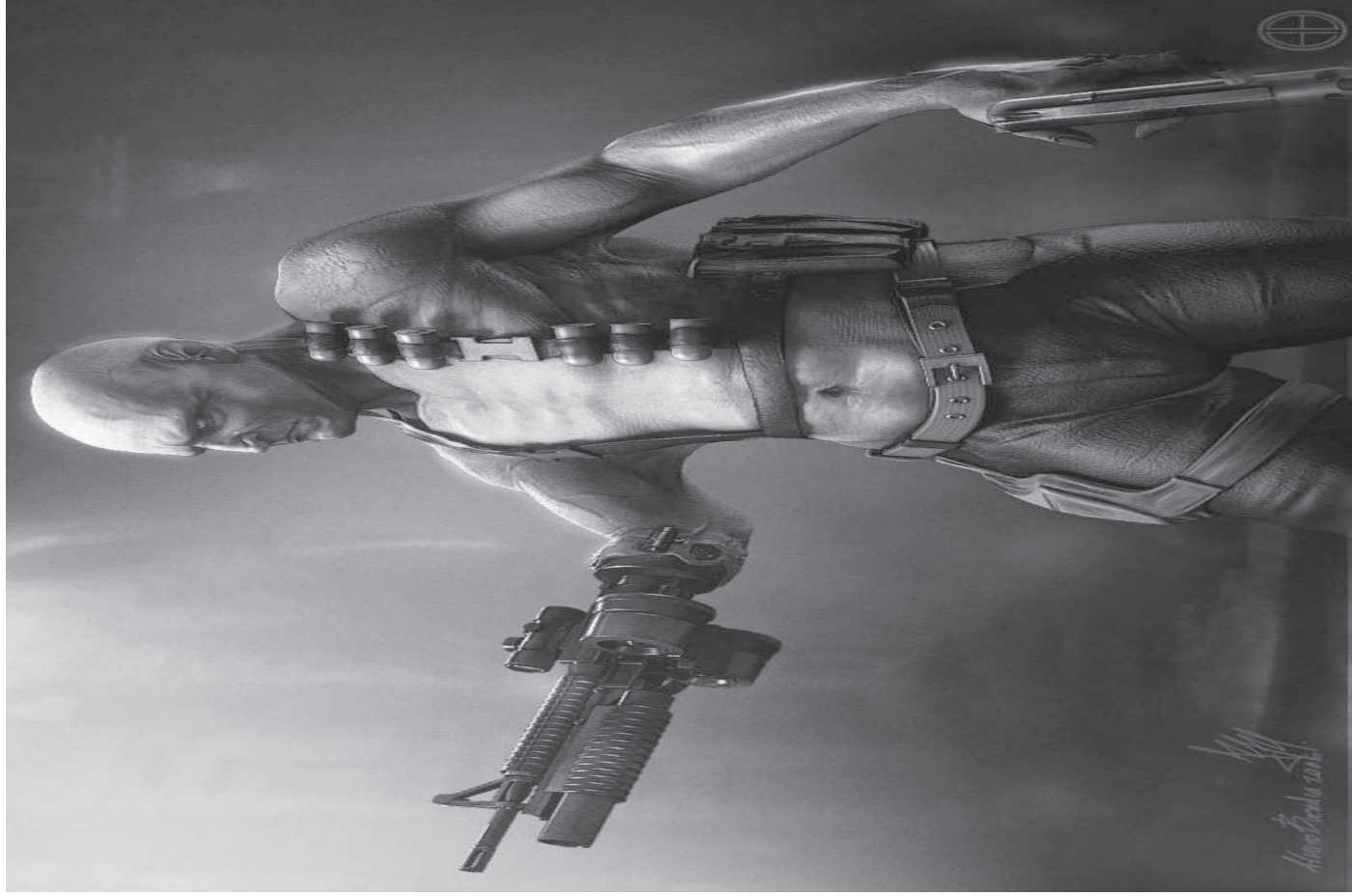
Naši současníci se zdají žít pro práci a zoufale žonglují s tisíci povinnostmi včetně té nejsmutnější - radovat se. Zakrývají neschopnost řídit vlastní životy detailně horečnatou aktivitou, rychlostí, doprovázející stále pasivnější způsoby chování. Nejsou si vědomi, že negativní je tak lehké.

Můžeme si vybrat nežít. To je nejkrásnější důvod, proč se otevřít životu v radosti. Vždy je čas na skoncování se vším, můžeme být povstalci a zároveň hrát svoji hru - tak hovoří materialismus radosti.

Můžeme si zvolit nejednat, a to je nejkrásnější důvod k jednání. Neseme v sobě potenciál všech činů, kterých jsme schopni a žádný šéf nás nikdy nepřipraví o možnost říci ne. Čím jsme a co chceme, to vše začíná slovem NE. Od něj se odvíjí jediný důvod proč se ráno znovu probudit. Od něj se odvíjí jediný důvod, proč se ozbrojit a vyrazit do útoku na řád, který nás dusí.

Na jedné straně zde máme existující, se svými zvyky a jistotami. Na jistotu, tento sociální jed, můžete snadno zemřít.

Na druhé straně se zde nachází povstání, neznámo, vybuchující do života všech. Možný začátek doširoka se rozpínající praxe svobody.

s tradičními, obstará si nové.

Ozbrojená organizace - s programem a vlastním znakem - specifická pro revolucionáře, jistě může mít anarchistickou podstatu, stejně jako sociální revoluce, po které touží mnoho anarchistů, je nepochybně také „ozbrojeným bojem“. Stačí to ale?

Pokud uznáme potřebu organizovat ozbrojenou činnost během povstalecké srážky, pokud podporujeme možnost zaútočit na struktury a lidi moci již v tomto okamžiku a za rozhodující považujeme horizontální propojení autonomních skupin v praxi vzpoury, kritizujeme tak perspektivu těch, kteří považují ozbrojený boj za překročení limitů sociálních bojů a připsávají jedné formě boje nadřazenost. Monogramy a programy navíc vidíme jako vytváření identity, oddělující revolucionáře od zbytku vykořisťovaných. Činí je viditelné pro moc a podmiňuje to, že se začnou propůjčovat k reprezentaci. Tímto způsobem ozbrojený útok už není pouze jeden z nástrojů vlastního osvobození, ale je mu vtisknuta symbolická hodnota a tíhne k přivlastnění si anonymní vzpoury pro vlastní cíle. Neformální organizace jako skutečnost, propojená s dočasnými aspekty boje, se stává trvalou a formalizovanou rozhodovací strukturou. Tímto způsobem se to, co bylo příležitostí pro setkávání v rámci vlastních projektů, stává skutečným projektem pro sebe sama. Organizace začíná toužit po vlastní reprodukci, přesně jak činí kvantitativní reformistické struktury. Nevyhnutelně se objevuje depresivní záplava komuniké a dokumentů, kde se pozvedává hlas, domáhající se identity, existující pouze proto, že byla deklarována. Účinné akce dosti podobné těm anonymním, začínají představovat nějaký bůhvíjak kvalitativní skok v revoluční praxi. Politické schéma znovu začíná prosvírat, když trajektorie našeho letu začne připomínat jednotnou linii.

Potřeba organizovat se, je vedle dočasných požadavků boje samozřejmě něco, co vždy doprovází podvratnou praxi. Abychom se ale organizovali, potřebujeme platné konkrétní argumenty, ne pouze image, snažíci se stavět do světla ramp.

Tajemstvím podvratné hry je schopnost rozbít pokrivená zrcadla a octnout se tvář v tvář vlastní nahotě. Organizace je celkem projektů, které udržují tuto hru naživu. Vše ostatní není nic jiného, než politická protěza.

Povstání znamená mnohem více, než jen „ozbrojený boj“, protože během něj všeobecný střet splyne s narušením společenského pořádku. Starý svět je obrácen naruby do té míry, do jaké jsou všichni povstali vykořisťovaní ozbrojeni. Pouze poté nejsou zbraně separátním vyjádřením nějakého předvoje, monopolem šéfů a budoucích byrokratů, ale konkrétní podmínkou svátku revoluce: kolektivní možnosti rozšíření a obrany transformace sociálních vztahů. Podvratná praxe má ještě méně charakter „ozbrojeného boje“ v nepřítomnosti povstaleckého zlomu, pokud ovšem nechceme omezit množství našich vášní na několik málo nástrojů. Volba spočívá v tom se buď omezit na předem definované role nebo hledat soudržnost v nekomplikovanějším bodě, v životě.

Pak budeme teprve na pozadí rozšiřující se vzpoury skutečně schopni vnímat krásnou konspiraci jednotlivců, zaměřenou na vytvoření společnosti bez vládců a ovládaných. Společnost svobodných a jedinečných jednotlivců.

Kdokoli může skoncovat se žvaněním a ztročením vlastní nevědomosti, odmítnout sladký cumel prázdných slov a dostat se tak do bitky na nože se životem.

C. *Michelstaedter*

Život není mnoho více než neustálé hledání něčeho, k čemu je možné přilnout. Ráno vstáváme jen proto, abychom se o několik hodin později octli v posteli, což je smutná pravdivá linka mezi nedostatkem touhy a únavou. Čas ubíhá a podněcuje nás stále méně a méně. Společenské povinnosti nám už podle všeho nelámou hřbet, protože jsme se naučili rozkládat břemeno. Jsme poslušní, aniž bychom se obtěžovali projevit souhlas. Smrt je pokáním za život, napsal básník v zákopech na frontě.

Můžeme žít bez vášní nebo snů - a to je ohromná svoboda, nabízená touto společností. Můžeme donekonečna hovořit, zvláště o věcech, o kterých nic nevíme. Můžeme vyjádřit jakýkoli názor se nám zlíbí, dokonce i ten nejtroufalejší - a rozplynout se v šumění slov. Můžeme volit námi upřednostňovaného kandidáta a výměnou požadovat právo si stěžovat. Můžeme kdykoli přehodit výhybku, pokud by se zdálo, že začínáme být dogmatičti. Můžeme se v dané chvíli bavit a stále rychleji křičet smutně identická prostředí. Může se zdát, že jsme mladí a horkokrevní, než dostaneme ledovou sprchu selského rozumu. Můžeme uzavřít sňatky, kolik chceme, tak posvátná je instituce manželství. Můžeme se něčím smysluplně zabývat a když nebudeme umět psát, staneme se žurnalisty. Můžeme tisíci různými způsoby dělat politiku a dokonce hovořit o exotických guerillách. Když se nám nepodaří v kariéře stejně jako v lásce vydávat rozkazy, můžeme vždy vyniknout v jejich poslouchání. Poslušnost z nás nikdy neudělá mučedníky a i když se to tak nezdá, tato společnost potřebuje hrdiny.

Naše stupidita jistě nebude vyhlížet o nic hůře než v případě kohokoli jiného. Nezáleží na tom, že se neumíme rozhodnout, necháme jiné, aby za nás rozhodovali. Pak přijmeme názor, jak se říká v žargonu politiky a spektáklu. Nikdy nechybí ospravedňování se, zvláště ve světě těch, kteří nedělají vlny.

Na tomto velkém jevišti životních rolí máme pouze jednoho věrného spojence: peníze. Demokratický par excellence, nemá nikoho raději než jiného. V jeho přítomnosti nám nemůže být upřena žádná komodita nebo služba. Stojí za ním celá společnost, ať už náleží komukoli. Samozřejmě tento spojenec nikdy neposkytuje dostatek sebe samého a navíc se nedává všem. Hierarchie peněz je ale zvláštní. Sjednocuje to, co životní podmínky staví proti sobě. Když je máte, tak máte vždy pravdu. Když je nemáte, pak existuje spousta polehčujících okolností.

S trochou zkušeností je možné projít celým dnem, aniž by se vám hlavou prohnala jediná myšlenka. Denní rutina myslí za nás. Z práce do „volného času“, vše se objevuje v rámci kontinuity přežití. Vždy máme něco, k čemu se upínáme. Nejvíce otupující vlastnost dnešní společnosti je schopnost „přízpůsobit“ se existenci, stojící jen vlásek od katastrofy. Ekonomie a technologické řízení existujícího kráčí vpřed s

nezodpovědnou bezohledností. Přesunujeme se od zábavy k rozsáhlým masakrům s disciplinovanou necitelností naprogramovaných gest. Nákup a prodej smrti se rozšiřuje po veškerém čase a prostoru. Rizika a statečné úsilí, to už neexistuje, zůstává pouze bezpečí a rutina nebo katastrofa. Zachráněný nebo utonulý. Naživu? Nikdy.

S trochou zkušeností jsme schopni dojít z domu do školy, z úřadu do supermarketu nebo z banky na diskotéku se zavřenými očima. Nyní již můžeme porozumět poučení, plynoucímu ze starého řeckého pořekadla, že „Spící rovněž udržují řád světa“.

Přišel čas odtrhnout se od tohoto odrazu jediné nyní existující komunity, té autorit a komodit.

Jedna část této společnosti má všemožný zájem na udržení tohoto režimu; druhá na tom, aby se vše zhroutilo pokud možno co nejdříve. Rozhodnout se na které straně stojíte, je prvním krokem. Rezi gnace, základna dohody mezi oběma stranami (zlepšovatelé existujícího a jeho falešnými kritiky), je ale všude kolem, dokonce i v našich vlastních životech - na autentickém místě sociální války - v našich tužbách stejně jako v našem každodenním malém přizpůsobování se.

Je nezbytné vyzvat na soubor všechno řečené a nakonec, jít do bitky na nože se životem.

Věci, které se potřebuješ naučit, abys je vykonal, se nejlépe naučíš jejich vykonáváním.

Aristoteles

Tajemství je skutečně začít.

Současné společenské uspořádání nejen oddaluje, ale také blokuje a korumpuje jakékoli svobodné počínání. Jediným způsobem, jak se naučit, co je svoboda, je experimentovat s ní a k tomu potřebujeme nezbytný čas a prostor.

Základní premisou svobodného jednání je dialog. Nyní je třeba říci, že jakákoli skutečná diskuse vyžaduje dvě podmínky: skutečný zájem o vznesené otázky (problém obsahu) a svobodu hledání možných odpovědí (problém metody). Obě podmínky by měly být splněny zároveň, vzhledem k tomu, že obsah determinuje metodu a naopak. O svobodě můžeme hovořit pouze za svobodných podmínek. Jaký má smysl klást otázky, když na ně není možné svobodně odpovědět? Jaký má smysl odpovídat, když jsou odpovědi stále falešné? Dialog existuje pouze za podmínek, když spolu jednotlivci mohou hovořit nezprostředkovaně, což znamená, když mezi nimi existuje vzájemnost. Pokud je komunikace jednosměrná, žádná diskuze není možná. Pokud má někdo moc vnutit určité otázky, obsah pozdějšího hovoru bude následkem takového jednání (a odpovědi budou obsahovat subjektivní rovinu). Subjektům se mohou pokládat pouze takové

způsobem, jako nahmatáváme vlastní existenci. Cítíme se ale stejně nahony vzdálení těm, kteří by chtěli opustit každodennost a začít věřit v mýtus konspirace a bojových organizací a pouze se tak uzamkli v jiné kleci. Žádná role, ať už její nositel jakkoli ohrožuje sebe sama z hlediska trestního zákona, nemůže nahradit skutečnou změnu vztahů. Nedá se jít žádnou zkratkou, přeskočít rovnou do jiného světa. Revoluce není válka.

V minulosti neprozírává ideologie zbraní proměnila potřebu soudržnosti několika do podoby pospolitosti mnoha. Kéž by se zbraně mohly samy obrátit proti ideologii!

Jednotlivec, toužící po společenském věení a disponující „osobní“ vizí třídního střetu, chce bezprostředně něco dělat. Pokud analyzuje transformaci kapitálu a státu, aby na ně zaútočil, jistě tak nečiní, aby mohl jen ulehnout ke spánku s čistší hlavou. Pokud se skutečně rozloučil se zákazy a nařízeními převládajících zákonů a morálky, pak si vytvořil vlastní pravidla hry za použití všech dostupných nástrojů. Oproti spisovatelé nebo vojáků, pro něž jsou tyto záležitosti věci profesionality, takže se vyznačují komoditní identitou, jsou pro něj pero a pistole rovnocenné zbraně. Podvratný element zůstává podvratný i bez nich, dokud si udržuje zbraň, obsahující všechny ostatní: svoji rozhodnost.

Ozbrojený boj je strategie, která může posloužit jakémukoli projektu. Guerillová taktika je stále používána organizacemi, které jsou zásadně sociálně demokratické a jednoduše podporují svoje požadavky vojenskou praxí. Politiku je možné dělat i se zbraní v ruce. V jakémkoli vyjednávání s mocí - což znamená v jakémkoli vztahu, ve kterém moc zůstává regulérním protivníkem ve hře - se musí vyjednávači představit jako reprezentativní síla. Z této perspektivy reprezentování sociální reality znamená její omezení na vlastní organizaci. Ozbrojený střet se nesmí šířit spontánně, ale musí být spojen s různými fázemi vyjednávání. Organizace se postará o výsledky. Vztahy mezi členy takové organizace a samotnou organizací a zbytkem světa odrážejí tento autoritářský program: vážné akceptují hierarchii a nadřazenost.

Problém těch, kteří se snaží násilně dobýt politickou moc, je v zásadě stejný. Je to otázka propagace vlastní síly jako předvoje, schopného řídit revoluční hnutí. „Ozbrojený boj“ je prezentován jako nadřazená forma sociálního boje. Kdokoli je vojensky reprezentativnější - díky spektakulárnímu úspěchu nějakých akcí - představuje autentickou ozbrojenou politickou stranu. Následné politické procesy a lidové tribunály jsou projevem těch, kteří chtějí sami sebe dosadit na místo státu.

Co se jej týče, stát má všemožný zájem, aby omezil revoluční hrozbu na několik bojujících organizací, aby proměnil podvratnou činnost do střetu mezi dvěma armádami: na jedné straně institucemi, na druhé straně ozbrojenou politickou stranou. Moc se nejvíce obává anonymního všeobecného povstání. Mediální obraz „teroristy“ pracuje ruku v ruce s policií na obhajobě sociálního smíru. Ať už občan tleská nebo má strach, je stále občanem, tj. divákem.

Reformistické udržování současného stavu podporuje mytologii zbraní a produkuje falešnou alternativu mezi legální a konspirační politikou. Postacuje poznamenat, kolik levicových demokratů je upřímně uchváćeno postavami guerillového hnutí z Mexika nebo Latinské Ameriky. Pasivita si vyžaduje poradce a specialisty. Když je nespokojena

odsuzováním jakékoli útočné práce jako „předbíhání událostem“ nebo pouhé „ozbrojené propagandy“. Revolucionáři jsou znovu vyzýváni, aby „odhalili“ skutečné životní podmínky vykořisťovaných, tentokrát pomocí vlastní nečinnosti. Následně není možná žádná vzpoura kromě té, odehrávající se ve formě veřejného sociálního hnutí. Kdokoli chce jednat, tedy nezbytně musí zaujmout místo proletariátu. Jediným dědictvím, které je nutno bránit, se stává „radikální kritika“, „revoluční myšlení“. Život je mizerný a tak není možné nic jiného než teoretizovat o mizérii. Pravdu nadevše. Tímto způsobem není odstraněna separace podvratných žvlů a vykořisťovaných, pouze odsunuta stranou. Už nejsme vykořisťováni bok po boku s vykořisťovanými, naše touhy, zuřivost a slabost už nejsou součástí třídního boje. Už nemůžeme jednat, když cítíme, že bychom rádi: máme poslání - dokonce i když si tak samo neříká - které musíme naplnit. Jsou ti, kteří se obětují proletariátu v akci a ti, kteří tak činí pomocí pasivity.

Svět nám podává jed a nutí nás provádět zbytečné a hnusné činnosti; vnucuje nám potřebu peněz a zbavuje nás vášnivých vztahů. Stárneme mezi muži a ženami, nemajícími žádné sny, jsme cizinci v realitě, neposkytující žádný prostor projevům štěstí. Nejsme stoupenci sebezapírání. Jde prostě o to, že to nejlepší, co nám tato společnost může nabídnout (kariéra, sláva, náhlý zisk, „láska“), nás jednoduše vůbec nezajímá. Vydávání rozkazů se nám hnusí stejně jako jejich plnění. Jsme vykořisťováni jako kdokoli jiný a chceme s vykořisťováním skoncovat. Pro nás vzpoura nepotřebuje žádné jiné ospravedlnění.

Vlastní životy nám unikají a jakýkoli třídní diskurz, který nevyjde z tohoto bodu, je jednoduše lživý. Nechceme řídit nebo podporovat sociální hnutí, ale spíše se účastnit těch, kteří již existují do té míry, do které v nich spatřujeme společné potřeby. V širší perspektivě osvobození neexistuje nic jako nadřazená forma boje. Vzpoura potřebuje všechno: noviny i knihy, zbraně i výbušniny, úvahy i klení, jed, dýku i žhářství. Jediná skutečná otázka je jak to všechno zkombinovat.

VIII

Je snadné zasáhnout přímo letícího ptáka.

B. Gracian

Nejenže se snažíme bezprostředně změnit vlastní životy, ale je to také kritérium, podle kterého vyhledáváme společníky. To samé se týká toho, co bychom mohli nazvat potřebou soudržnosti. Vůle žít podle vlastních idejí a vytvářet teorii odvozující se od vlastního života není hledáním vzorů nebo hierarchické, paternalistické strany stejné mince.

Znamená to odmítnout veškerou ideologii, včetně ideologie radosti. Vymezuje se vůči těm, kteří se uzavřeli do oblasti, které se jim podařilo pro sebe utrhnout a zabezpečit v této společnosti, když jsme my ještě nezačali ani přemýšlet, stejným

otázky, jejichž odpovědi je utvrdí v jejich roli jako takové, z čehož šéfové vytvářejí otázky pro budoucnost. Otrocťví leží v neustálém poskytování odpovědí.

V tomto smyslu je marketingový výzkum identický s volbami. Suverenity voliče odpovídá suverenitě konzumenta a naopak. Televizní pasivité se říká být diváckou obcí, legitimizací státní moci se říká oprávněné voličstvo. Ve všech těchto případech jsou jednotlivci prostě a jednoduše rukojmí mechanismu, poskytujícího jim právo rozhodnout se, když je předtím připravil o schopnost tak reálně učinit. Jaký má smysl dialog, když vše co můžete, je zvolit jednoho nebo druhého? Jaká je to komunikace, když vašim jediným výběrem jsou identické druhy zboží a stejné televizní programy? Obsah otázek postrádá smyslu, protože metoda je falešná.

„Nikdo se více nepodobá představiteli buržoazie, než představitel proletariátu“, napsal Sorel v roce 1907. Identickými je učinila právě skutečnost, že jsou představitelé. Prohlásit to samé o levicových a pravicových volebních kandidátech by bylo až banální. Politici ale nepotřebují být originální, o to se stará předvolební reklama; postačuje, když vědí, jak řídit banalitu. Je ironií, že média jsou definována jako komunikační prostředky a volební bláznění je nazýváno volbami (které ve skutečném smyslu slova znamenají činění svobodného, vědomého rozhodnutí).

Jde o to, že moc neumožňuje existenci jakékoli jiné správy věcí. Dokonce i kdyby to voliči chtěli (což by nás přeneslo do skutečné „utopie“, abychom napodobili jazyk realistů), nežádalo by se od nich nic důležitějšího ve chvíli, když jediným svobodným činěním - jedinou autentickou volbou - kterou by mohli učinit, by bylo nevolit. Kdokoli volící chce nekonsekventní otázky, protože autentické otázky popírají pasivitu a delegování. Pokusíme se to vysvětlit lépe.

Představte si, že zrušení kapitalismu by bylo požadováno prostřednictvím referenda (ponechme stranou skutečnost, že taková otázka je nemožná v kontextu existujících společenských vztahů). Většina oprávněných voličů by volila kapitalismus prostě kvůli tomu, že jak v klidu opouštějí domov, úřad, nebo supermarket, neumí si představit jiný svět, než svět komodit a peněz. Dokonce i kdyby ale hlasovali proti, nezměnilo by se nic, protože realisticky řečeno, taková otázka by vyloučila možnost existence voličů. Celou společnost nemůžete změnit nařízením.

To samé se týká i méně radikálních otázek. Vezměme si například nějaké sídliště. Co by se stalo, pokud by obyvatelé mohli (znovu, je to „utopická“ možnost), vyjádřit postoje k organizaci vlastních životů (bydlení, ulice, veřejné prostory apod.)? Nechme zazní, že podobné požadavky by byly již od počátku limitované, protože sídliště existují jako následek rozptýlení a koncentrování obyvatelstva podle potřeb ekonomiky a společenské kontroly. Mohli bychom si nicméně představit nějakou jinou formu sociální organizace, než taková ghetta. Mohli bychom klidně říci, že většina obyvatelstva bude o věci přemýšlet stejným způsobem, jako policie. Jinak (což znamená pokud by omezená možnost dialogu dala povstat touze po novém sociálním prostředí), by to znamenalo explozi ghetta. Jak v rámci současného společenského režimu smířte touhu obyvatel dýchat se zájmy šéfu automobilového průmyslu? Svobodný pohyb jednotlivců se strachem majitelů luxusních butiků? Dětská hřiště s betonem parkovacích domů, bank a nákupních center? A co prázdné domy v rukou spekulantů? Sídliště, vyhlížející

jako kasárna, vyhlížející jako školy, vyhlížející jako nemocnice, vyhlížející jako ústavy pro mentálně choré? Posunout jedinou zeď v tomto labyrintu hrůzy by znamenalo zpochybnit celou strukturu. Čím dále se posouváme od policejního náhledu na životní prostředí, tím blíže se dostáváme ke střetu s policií.

“Jak můžete svobodně přemýšlet ve stínu církve?” V květnu 1968 to napsala anonymní ruka na posvátné zdi pařížské Sorbony. Tato bezúhonná otázka má širší následky. Cokoli, vytvořené k ekonomickým nebo náboženským účelům, nemůže nastolit nic jiného než uplatnění ekonomických nebo náboženských úmyslů. Odsvěcený kostel je stále domem Páně. Komodity neustále švitoří i ve vylidněném hypermarketu. Cvičičtě v opuštěných kasárnách stále rezonuje vojenskými pochody. V tomto smyslu jeden člověk řekl, že zničení Bastilly byl akt aplikované sociální psychologie. Bastilla by nemohla být nikdy spravována jako cokoli jiného, než kriminál, protože její zdi by i nadále vyprávěly příběhy uvězněných těl a tužeb.

Podřízenost, závazky a nuda vstupují do manželského svazku s konzumerismem v nekonečných pochmurných svatebních obřadech. Práce reprodukuje sociální prostředí, reprodukuje rezignaci pracovat. Lidé se těší z večerů před televizní obrazovkou, protože strávili celý den v úradě a metru. Nucené mlčení v továrně činí z vyrábání na stadiónech příslib štěstí. Pocit nepatříčnosti ve škole ospravedlňuje šilené nezodpovědnosti na sobotní diskotéce. Pouze pohled, který se vynořil z McDonalda, je schopný se nadchnout po spatření billboardu na exotickou dovolenou. A tak dále...

K tomu, abychom byli svobodní, potřebujeme vědět, jak zažívat svobodu. Potřebujeme se osvobodit, abychom zažívali svobodu. V rámci současného společenského režimu čas a prostor zabírají experimentování se svobodou, protože dusí svobodu experimentovat.

Tygrí hněvu jsou moudřejší, než koně poučování.

William Blake

Představit si nové vztahy a prostředí je možné pouze poté, co narušíme imperativy času a sociálního prostoru. Starý filozof jednou řekl, že člověk může toužit pouze na základě toho, co zná. Tužby se mohou proměnit pouze pokud změníme život, který je produkuje. Řekněme to narovinu: vzpoura proti mocenské organizaci času a prostoru je materiální a psychologickou nezbytností.

Bakunin řekl, že revoluce se skládá ze tří čtvrtin fantazie a z jedné čtvrtiny reality. Důležité je uvědomit si, odkud pramení fantazie, vedoucí k explozi všeobecného povstání. Nezdolnou silou transformace, jak řekl jeden ruský revolucionář, je uvolnění všech zlych vášní. K tomu, že takový výrok by mohl ty, kteří rezignovali nebo studené analyticky historických pohybů kapitálu přimět k úsměšku, dodáváme - pokud se nám

se staly nástrojem moci (pro bouřícího se otroka je „moc“ skryta jak v příkazech od šéfu, tak v poslušnosti dalších otroků) nebo přijaly změny, odehrávající se z ničeho nic. Největší všeobecná divoká stávka v historii - květen 1968 - zahrnovala pouze pětinu obyvatelstva daného státu. Neplýne z toho vůbec, že jediným cílem je převzít moc, abychom mohli řídit masy nebo že je nezbytné prezentovat sami sebe jako svědomí proletariátu. Ze současné společnosti se nemůžeme přesunout ke svobodě pomocí jednoho rázného skoku. Servilní pasivní přístup není něco, co by se mohlo vyřešit během dnů nebo měsíců. Opak tohoto přístupu si ale musí vytvořovat prostor sám pro sebe a neuspěchat se. Sociální bouře jsou pouze nezbytnou počáteční podmínkou.

Pohrdání „masami“ není kvalitativní, ale ideologické, což znamená že je podřízeno vládnoucímu systému reprezentace. „Lidé kapitálu“ jistě existují, ale nemají jakoukoli přesnou formu.

Z této anonymní masy se objeví neznámí, obdaření vůli žít, kteří povstanou ve vzpouře. Prohlásit, že jsme jediní povstalci v moři podřízenosti znamená předem skoncovat se vším. Říkáme pouze, že nevíme, kdo jsou naši spolupachatelé a že potřebujeme sociální bouři, abychom je poznali. Dnes každý z nás rozhoduje o tom, v jaké míře se ostatní nemohou rozhodovat (svět automaticky funguje dál kvůli naší schopnosti rezignovat na rozhodování se). Během povstání se sama vnutí možnost volby, ozbrojená a musí být také se zbrani v ruce hájena, protože reakce se rodí na mrtvolách povstání. Přestože fenomén povstání je ve smyslu svých aktivních sil menšinový (jaká jsou ale měřítka?), může nabýt extrémně širokých dimenzí a v tomto ohledu odhaluje svoji sociální podstatu. Čím rozsáhlejší a nadšenější je povstání, tím méně je možné jej poměřovat ve smyslu vojenského střetu. Jak se rozpíná ozbrojená sebeorganizace vykořisťovaných, odhaluje se tak křehkost společenského pořádku a vidíme, že vzpoura je náhle všude, stejně jako předtím hierarchické a komoditní vztahy. Opačně, kdo pohlíží na revoluci jako formu státního převratu, má militaristický pohled na tento střet. Organizace stává se do role předvoje vykořisťovaných, tihle k zakrývání skutečnosti, že nadvláda je společenský vztah a nejde jen o to dobýt nějaký generální štáb; jak by jinak mohla ospravedlňovat svoji roli?

Nejužitečnější věc, kterou můžeme učinit se zbraněmi, je udělat je zbytečné tak rychle, jak je to možné. Problém zbrani ale zůstává abstraktní, pokud je spojen se vztahem mezi revolucionáři a vykořisťovanými, mezi organizací a skutečným hnutím.

Revolucionáři si příliš často dělali nárok, že představují svědomí vykořisťovaných a jejich úroveň podstatné dospělosti. „Společenské hnutí“ se tedy stává ospravedlněním existence politické strany (která se v leninské verzi stává elitou profesionálů revoluce). Bludný kruh spočívá z toho, že čím více se oddělujete od vykořisťovaných, tím více potřebujete reprezentovat neexistující vztah. Podvratná činnost se omezuje na vaši vlastní praxi a reprezentace se stává organizací ideologického raketyringu, byrokratickou verzí kapitalistického přivlastňování si. Revoluční hnutí se pak identifikuje se svým „nejpokročilejším“ vyjádřením, uskutečňujícím jeho koncepci. Hegeliánská dialektika totality nabízí pro tuto konstrukci dokonale systém.

Existuje ale také kritika separace a reprezentace, ospravedlňující vyčkávaní a přijetí role kritika. Pod záminkou neoddělit se od „sociálního hnutí“, nakonec skončíme

demonstrujících. Jak si uvědomoval už starý Aristoteles, reprezentace je možná pouze tam, kde existuje jednotna časa a prostoru.

Kdo ale řekl, že není možné hovořit k nezaměstnaným o sabotáži, zrušení vlastnických práv nebo odmítání platit nájmy (a v ten samý okamžik to praktikovat)? Kdo řekl, že když pracující vyjdou ve stáve do ulic, není možné na jiném místě kritizovat ekonomiku? Řekjeme to, co od nás nepřítel nečeká a budíme tam, kde nás neočekává. To je nová poezie.

VII

Jsmo příliš mladí, už nemůžeme déle čekat.

Nápis na zdi v Paříži

Síla povstání je sociální, ne vojenská. Všeobecné povstání se neměří podle ozbrojených srážek, ale rozsahem, v jakém je paralyzována ekonomika, jsou obsazena místa produkce a distribuce a začíná svobodné sdílení, rušíci veškerou kalkulaci a dezertuje se ze závazků a sociálních rolí. Jinak řečeno, je to změna života. Žádná guerillová skupina, jakkoli efektivní, nemůže zaujmout místo tohoto velkolepého hnutí destrukce a transformace. Povstání je světelný záblesk banality, vynořující se na povrch: žádná moc se nemůže udržet bez dobrovolného otroctví těch, kterým vládne. Vzpouora lépe než cokoli jiného odhaluje, že to jsou sami vykořisťovaní, kdo umožňují fungování vražedné mašinerie vykořisťování. Divoké, rozšiřující se přerušeni sociální aktivity náhle strhává zástěnu ideologie a odhaluje skutečný poměr sil. Stát se následně ukazuje v pravém světle - politická organizace pasivity. Ideologie na jedné straně a na druhé fantazie odhalují svoji materiální váhu. Vykořisťování jednoduše odhalují sílu, jakou vždy měli a skončují s iluzí, že společnost se reprodukuje sama od sebe nebo že oni si vždy najdou svoji cestičku. Povstávají proti své minulé poslušnosti - svému minulému státu - a zvykům, zakoreněným mezi občany starého světa. Povstalecká konspirace je jediným místem, kde „kolektivita“ není temnotou, prozrazující dráhu letu světlušek policíi, nebo lži, která z individuální mizérie dělá „obecné dobro“. Právě toto číni rozdíl v síle spolupachatelství. Kapitál je předešlým komunita informátorů, svazek, oslabující jednotlivec, jednota, udržující nás rozdělené. Společenské vědomí je vnitřním hlasem, opakujícím „ostatní se s tím přece smířili“. Tímto způsobem skutečná síla vykořisťovaných působí proti nim samotným. Povstání je procesem, odpoutávajícím tuto sílu a spolu s ní autonomii a radost ze života; je okamžikem, když vzájemně myslíme, že to nejlepší, co můžeme udělat pro ostatní, je osvobodit sami sebe. V tomto smyslu to je „kolektivní hnutí individuálního sebenaplnění“.

Normalita práce a „volna“, rodiny a konsumerismu, zabijí jakoukoli vášně po svobodě (když píšeme tato slova, jsme násilně odděleni od dalších nám podobných a tato separace snímá ze státu břemeno zakázat nám psát). Žádná změna není možná bez násilného rozloučení se zvyky. Vzpouora je vždy práce menšíny. Masy jsou pohotové, aby

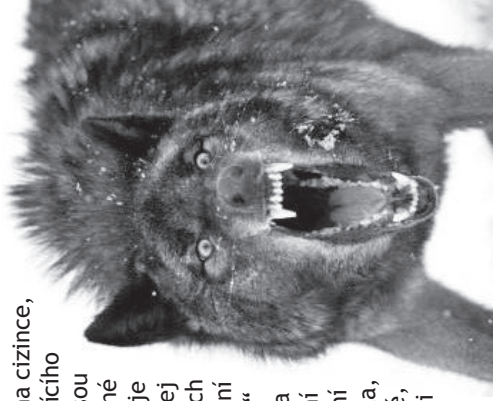
podarí vůbec vypustit z úst taková slova - že taková idea revoluce je extrémně moderní. Vášně jsou zlé proto, že to jsou vězni, dušení ve zledovatělé příšeře normalnosti. Jsou ale zlé také kvůli tomu, že by spíše žily, než aby se shrbily pod tíhou povinnosti a předtvářky a transformovaly se do pravého opaku sebe samých. Když je spoután každodenními povinnostmi, život popírá sám sebe a objevuje se v přestrojení za sluhu. Zoufale hledá prostor, projevuje se pouze ve snové podobě, jako fyzická kontrakce, nervový tik, idiotské násilí. Neodsuzuje například masové rozšíření léků na psychické choroby, jedna z nejnovějších intervencí sociálního státu, nesnesitelnost současných životních podmínek? Moc všude kontroluje podřízenost aby ospravedlnila jeden z vlastních produktů: zlo. Povstání se postará o oboje.

Pokud si ti, kteří bojují za zboření stavby současné společnosti, nepřejí zradit sami sebe a jiné lidi, musí se postavit tváří v tvář skutečnosti, že podvrtná činnost je hra divokých, barbarských sil. Někdo jim říká kozáci, někdo chuligáni; ale stále to jsou jednotlivci, jejichž hněv nebyl potlačen sociálním smírem.

Jak ale vytvoříte novou komunitu, když budete vycházet z hněvu? Zastavme nyní kouzelnické triky dialektiky. Vykořisťování nejso nositelé žádného pozitivního projektu, ať by jim byla třeba beztrždní společnost (což až příliš důvěrně připomíná další systém produkce). Jejich jedinou komunitou je kapitál. Mohou tomu uprchnout pouze tím, že zničí všechno, co je číni vykořisťovanými: mzdy, komodity, role a hierarchie. Kapitalismus nevytvořil podmínky pro vlastní překonání do komunismu - slavná věta o tom, že buržoazie si vykovala zbraně vlastního zničení - ale vytvořil podmínky pro svět plný hrůzy.

Vykořisťovaní nemají nic, co by vzali do samosprávy, kromě vlastní negace. To je jediný způsob, jehož pomocí mohou spolu s nimi zmizet i jejich šéfové, vůdci a ti, kteří přikyvují na všechno možné. V tomto „nezměrném úkolu naléhavého zničení“ musíme bezprostředně nalézat radost.

Pro Řeky se slovo „barbar“ nevztahovalo pouze na cizince, ale také člověka, komolícího jazyk, nehovořícího správně jazykem polis. Jazyk a území jsou neoddělitelné. Zákon stanovuje hranice, udržované řádem Jmen. Každá mocenská struktura má svoje barbary, každý demokratický diskurs má ty, kteří jej komolí. Komoditní společnost se chce zbavit jejich obtěžující přítomnosti - pomocí vyhnaní a umlčení - jakoby nebyli vůbec nic. A právě na tomto „nic“ stává povstání svoji věc. Žádná ideologie dialogu a participace nebude schopná úplně zakrýt sociální vyloučení a vnitřní kolonie. Když každodenní násilí státu a ekonomika způsobují explozi zla, nemá vůbec žádný smysl tvářit se překvapeně, když někdo vyskočí na stůl a odmítne jakékoli další diskuse. Pouze tehdy se vášně zbaví světa smrti. Barbaři už čekají za rohem.

Musíme dát sbohem všem modelům a prostudovat své možnosti.**Edgar Allan Poe**

Nezbytnost povstání. Nikoli ve smyslu nevyhnutelnosti (k událostem musí dříve či později prostě dojít), ale konkrétních podmínek možnosti. Nezbytnost možného. Peníze jsou nezbytné v této společnosti. Život bez peněz je ale možný. Kvůli zážitku této možnosti je nezbytné zničit tuto společnost. Dnes zažíváme pouze to, co je společensky nezbytné.

Je kuriózní, že ti, kteří považují povstání za tragickou chybu (nebo nerealistický romantický sen), dlouze hovoří na téma sociální akce a svobodných oblastí pro experimentování. Musíme se ale na jejich argumenty podívat pořádně, až na kost. Jak jsme řekli, abychom mohli jednat svobodně, je nezbytné být schopni hovořit spolu bez zprostředkování. O čem, v jaké míře a kde se v současnosti můžeme zapojit do takového dialogu?

Pokud chceme svobodně diskutovat, musíme si ukrást čas a prostor od sociálních závazků. Dialog je konečnou neoddelitelnou odboje. Je neoddelitelný materiálně (abychom mohli spolu hovořit, je nezbytné získat čas a zabrat nezbytný prostor) a psychologicky (jednotlivci rádi hovoří o tom, co dělají, protože tímto způsobem slova přetvářejí realitu).

Zapomínáme, že všichni vlastně žijeme v ghettu, i kdybychom nikomu nemuseli platit nájem a každý den byl víkend. Pokud nejsme schopni zničit toto ghetto, svoboda experimentování věru nebude stát za mnoho.

Mnoho anarchistů věří, že společenská změna může a měla by nastat postupně, bez náhlého zlomu. Proto hovoří o „oblastech, osvobozených od státu“, v nichž se mají rozvíjet nové myšlenky a praxe. Pokud ponecháme stranou otevřeně komické aspekty tohoto problému (kde stát „neexistuje“), vidíme, že odkazy v rámci takových koncepcí směřují na samosprávné federalistické metody, se kterými experimentovaly po určitá období v historii podvratné síly (Pařížská komuna, revoluční Španělsko, Budapešťská komuna apod.) Co ale zapominají dodat je, že možnost komunikovat spolu přímo a měnit realitu, si povstalcí vydobyli silou zbraní. Krátce řečeno, je vynechán pouze nepodstatný detail: samotné povstání. Metodu - souseďská shromáždění, rozhodování pomocí přímé akce, horizontální spojování apod. - nemůžete zkrátka vyjmout z kontextu, který ji umožnil, nebo ji dokonce postavit proti němu (například názor typu: „Nemá smysl útočit na stát, musíme se sebeorganizovat a učinit Utopii konkrétní“).

Předtím, než se zamyslíme, co by například mohly znamenat dělnické rady - a jaký by dnes mohly mít význam - je nezbytné uvážit podmínky jejich tehdejší existence (v roce 1905 v Rusku, 1918-1921 v Německu a Itálii apod.). Jednalo se o povstaleckou dobu. Může někdo prosím vysvětlit, jak by vykořisťování mohli dnes sami o sobě rozhodovat o otázkách jakékoli důležitosti, aniž by silou prolomili společenskou normalitu? Pouze poté budeme schopni hovořit o samosprávě nebo federalismu. Předtím, než prodiskutujeme, co znamená samospráva současných produktivních struktur „po

spolehlivých kontaktů mnohem užitečnějších, než jejich záplava. Je smutné, že se často stává, že sociální boje za určitá práva rozvinou zajímavější metody, než mají vlastní cíle (například když skupina nezaměstnaných, žádající práci, nakonec vypálí úřad práce). Člověk by samozřejmě mohl zůstat stranou a říci, že práce by měla být zničena a ne požadována - nebo by se někdo mohl pokusit spojit kritiku ekonomiky jako celku s oním v zuřivosti vypáleným úřadem - nebo kritiku odborů k aktu sabotáže. Každý jednotlivý bojový cíl obsahuje násilí celku sociálních vztahů, přípravených vybuchnout. Banalita bezprostředního důvodu, jak víme, je předzvěst vzpoury po celou historickou dobu.

Co může v takových situacích dělat skupina odhodlaných soudruhů? Nemnoho, pokud nezačnou uvažovat, například jakým způsobem vydat leták nebo v jakých částech města je vhodné rozšířit protest a ba co více, pokud je radostná a nespoutaná inteligence nepříměla zapomenout na počty a velké organizační struktury.

Aniž bychom chtěli oživovat mýtus, že generální stávka představuje rozpoutání povstání, je dostatečně jasné, že přerušení veškeré sociální aktivity má stále rozhodující důležitost. Podvratné akce musí směřovat k paralyzování normalnosti, bez ohledu na to, co bylo původní příčinou střetu. Pokud studenti budou stále studovat, pracující (ti, kteří ještě zůstali) pracovat spolu s bílými límečky, nezaměstnaní se starat o získání práce, pak nebude možná žádná změna. Revoluční praxe vždy stojí nad jednotlivými lidmi. Jakákoli organizace, oddělená od sociálních bojů, nemůže ani rozpoutat vzpouru, ani ji rozšiřovat nebo hájit. Pokud je pravda, že vykořisťování mají tendenci hlásit se k těm, kteří jsou schopni zaručit ekonomické zlepšení v průběhu boje - pokud je to pravda, jinými slovy, že jakýkoli boj za lepší podmínky má nezbytně reformistický charakter - pak anarchisté musí prosazovat metody (individuální autonomie, přímá akce, neustálý konflikt), překračující vznášení požadavků na zrušení všech sociálních identit (učitel, úředník, dělník apod.) Uznávaná anarchistická organizace, vznášející požadavky, by pouze stála na okraji bojů (přidalo by se k ní pouze několik málo vykořisťovaných), nebo by ztratila své anarchistické vlastnosti (nejkvalifikovanějšími v oblasti odborářských bojů jsou samotné odbory). Organizační struktura, vytvořená revolucionáři a vykořisťovanými, zahajuje skutečný konflikt pouze pokud je v souladu s dočasnou podstatou určitého specifického boje, má jasný cíl a perspektivu jak útočit. Krátce řečeno, pokud sama o sobě představuje kritiku činnosti odborů a jejich kolaborace se šéfy.

Nemůžeme říci, že podvratné síly v tuto chvíli disponují schopností zahájit sociální boje (antimilitaristické, proti znečištění životního prostředí apod.) Pro ty, kteří si nemyslí, že „lidé jsou rezignovanými spoluviníky“, stále zůstává hypotéza autonomní intervence do spontánně vzniklých bojů - nebo rozsáhlejších povstaleckých situací. Pokud hledáme jasné vyjádření toho druhu společnosti, za kterou vykořisťování bojují, tak můžeme klidně zůstat doma. Pokud se jednoduše omezíme - což se od předešlého příliš neliší - na vyjadřování „kritické podpory“, tak pouze přidáme svoje černorudé prapory do záplavy vlajek politických stran a odborových svazů. Kritika detailu znovu podporuje kvantitativní model. Pokud si myslíme, že když nezaměstnaní hovoří o právu na práci, tak bychom měli dělat to samé (a činit jasný rozdíl mezi mzdou a „sociálně užitečnou aktivitou“), pak se jediným místem pro akci zdají být ulice plné

Stát a kapitál vlastní nejsoftistikovanější systémy ovládnání a represe. Jak se můžeme postavit tomuto molochu? Tajemství leží v umění rozdělit se a znovu spojit. Intelligence kráčí cestou nepřetržitě hry na rozdělování a vytváření souvztažností. Stejně to je s podvratnou činností. Kritizovat technologii například znamená brát do úvahy její obecnou strukturu; pohlížet na ni nikoli coby shluk zařízení, ale jako sociální vztah, systém; znamená to pochopit, že technologický nástroj odráží společnost, která ho vyrobila a že jeho uvedení mění vztahy mezi jednotlivci. Kritizovat technologii znamená odmítnout podřídit lidskou činnost zisku. Jinak bychom zrazovali sami sebe co se týče následků technologie, jejich nároků na nestrannost či vratný charakter jejich následků. Stává se pak nezbytné rozdělit ji na tisíce možných následků, konkrétní uskutečnění, které nás stále více mrzačí. Potřebujeme pochopit, že rozšiřování produkce a kontroly, což umožňují moderní technologie, rovněž usnadňuje sabotáž. Jinak by bylo nemožné na ně zaútočit. To samé se týká škol, kasáren a úřadů. Přestože jsou neoddělitelné od celku hierarchických a komoditních vztahů, stále se uskutečňují v jednotlivých lidech a místech.

Jak - když je nás doslova hrstka - se můžeme stát viditelní pro studenty, pracující, nezaměstnané? Pokud přemýšlíme v termínech konsenzu a image (zviditelnění se, přesněji řečeno), je odpověď zcela jasná: odbory a zkušeni politici jsou mnohem silnější, než my. To, co chybí, je znovu schopnost spojit se a zase rozdělit. Reformismus pracuje na detailu, kvantitativně: mobilizuje velký počet lidí, aby změnil několik málo izolovaných aspektů moci. Celková společenská kritika na druhou stranu umožňuje, aby se objevil kvalitativní pohled na akci. Právě proto, že neexistují žádná centra nebo revoluční subjekty, kterým bychom měli podřídit vlastní projekty, se každá stránka sociální reality vztahuje k celku, jehož je částí. Ať se jedná o otázku znečištění přírodního prostředí, vězeňství nebo rozvoje měst, jakýkoli skutečně podvratný diskurz skončí tím, že zpochybní vše. Dnes více než kdy jindy kvantitativní projekt (sdruzování studentů, pracujících nebo nezaměstnaných do stálých organizací se specifickým programem), může pracovat pouze na detailu a vplytvat akční silou tím, že otázky zredukuje a rozdělí do kategorií (studenti, pracující, přistěhovanci, homosexuálové apod.) Děje se tak stále více, jak reformismus je stále méně schopný cokoli zreformovat (pomyslete na nezaměstnanost a způsob, jakým je falešně představována jako řešitelná mezera v ekonomické racionalitě). Někdo řekl, že dokonce požadavek na netoxické potraviny se stal revolučním projektem, protože jakýkoli pokus jej naplnit by znamenal celkovou změnu společenských vztahů. Jakýkoli požadavek, vznesený na jednotlivou konkrétní stranu, v sobě nese vlastní porážku z toho a žádného jiného důvodu, že žádná autorita by nebyla schopná vyřešit problém všeobecného významu, dokonce i kdyby chtěla. Na koho se chcete obrátit, aby vyřešil znečištění ovzduší?

Pracující, kteří během divoké stávky nesli transparent s nápisem „Nic nezádáme“, pochopili, že porážka spočívá v samotném vznášení konkrétních požadavků (požadavky proti nepříteli jsou věčné). Neexistuje žádná jiná alternativa, než chtít všechno. Jak řekl Stimer: „Ať už jim dáte cokoli, stále budou chtít více, protože to, co chtějí, není menší, než skoncování se všemi ústupky“.

Co potom? Pak, dokonce i když je vás hrstka, můžete přemýšlet o jednání, aniž byste museli být izolováni; na pozadí poznatku, že v napjaté situaci je několik málo

revoluci“, je nutné uvědomit si prostou věc: ani šéfové ani policie s tím nebudou souhlasit. Nemůžeme diskutovat určitou možnost a vynechat přitom podmínky, vyžadované pro její uskutečnění. Z jakékoli myšlenky svobody vyplývá roztržka se současnou společností.

Podívejme se na ještě jeden poslední příklad. V anarchistických kruzích se také hovoří o přímé demokracii. Mohli bychom odseknout, že anarchistická utopie se sama o sobě staví proti metodě většinového rozhodování. Správně. Jde ale o to, že nikdo o přímé demokracii nehovoří srozumitelně. Když ponecháme stranou ty, kteří mají na mysli pravý opak, tj. sestavení občanských kandidátek a účast v místních volbách; uvažme ty, kteří si představují občanská shromáždění, kde spolu lidé hovoří bez zprostředkování. Co by ale byli takzvaní občané schopní vyjádřit? Jak by mohli přednést jiné odpovědi, aniž by změnilo otázky? Jak rozlišovat mezi takzvanou politickou svobodou a současnými ekonomickými, sociálními a technologickými podmínkami? Ať už jsou věci jakkoli přeručovány, nemůžeme uniknout problému destrukce, pokud si ovšem nemyslíme, že technologicky centralizovaná společnost by mohla být zároveň federalistická, nebo že všeobecná samospráva by mohla existovat v opravdových záležitostech, v něž se proměnila současná města. Říci, že ke všem nezbytným změnám je možné dospět postupně, pouze zateňuje celý problém. Změna nemůže ani začít bez rozsáhlé vzpoury. Povstání představuje celek sociálních vztahů, otvírajících se dobrodružství svobody poté, co byla stržena maska kapitalistické specializace. Je pravda, že povstání neposkytuje vlastní odpovědi. Pouze začíná klást otázky. Nejde tedy o to, jestli jednat postupně nebo militantně. Jde o to, jestli jednat nebo o tom pouze snít.

Kritika přímé demokracie (abychom se tedy drželi stále jednoho příkladu), musí být konkrétní. Pouze tehdy je možné překročit pomyslnou hranici a přemýšlet o sociálních základech individuální autonomie. Pouze tehdy je možné, že toto překročení hranice se stane metodou boje, zde a nyní. Ti, kteří podvratceji, potřebují kritizovat a definovat ideje přesněji než ti, kteří se jimi zaklínají.

A ještě lépe udělají, když si nabrousí dýky.

V

Je axiomatikou, samozřejmou pravdou, že revoluce nemůže být provedena, pokud neexistují dostatečné síly na její provedení. Je ale historickou pravdou, že síly, determinující evoluci a sociální revoluce, nemohou být kalkulovány počtem hlasů.

Malatesta

Vyšlo z módy věřit, že sociální transformace je stále možná. Říká se, že „masy“ jsou v hluboké hypnóze a zcela integrované do společenských norem. Z takové poznámky můžeme vyvodit přinejmenším dva závěry. První, že vzpoura je nemožná nebo proveditelná pouze v malém měřítku. Z toho plyne buď otevření institucionální diskurz

(potřeba účasti ve volbách, legální výdobytky apod.) nebo sociální reforma (odborové sebeorganizování, boj za kolektivní práva apod.). Druhý závěr je základnou pro klasický předvojový diskurz nebo antiautoritářský diskurz, podporující neustálou agitaci.

Můžeme říci, že po celou historii často myšlenky, jsoucí ve zjevné opozici, ve skutečnosti sdílely stejné základy.

Vezměte si například sociální demokracii a bolševismus: obě jasně vyšly z předpokladu, že masy nemají žádné revoluční uvědomění, takže potřebují být vedeny. Sociální demokraté a bolševici se lišili v otázce použitých metod - reformistické nebo revoluční politické strany, parlamentní strategie nebo násilného dobytí moci - v rámci identického programu přinést vykořisťovaným zvrátnější uvědomění.

Vezměme si hypotézu „minoritní“ podvratné praxe, která odmítá leninistický model. Z anarchistického pohledu bud' opustíme povstalecký diskurz jako takový (ve prospěch úmyslně osamělé vzpoury) nebo se dříve či později stane nezbytné postavit se problému společenských následků našich myšlenek a praxe. Pokud nechceme tuto otázku rozřešit ve sféře lingvistických zákraků (například prohlášením, že teze, za kterými stojíme, již existují v myslích vykořisťovaných a že něčť vzpoura je již součástí širších podmínek jeho života), zůstává jedna skutečnost: jsme izolováni, což není to samé, kdybychom prohlásili, že je nás hrstka.

Jednat, když je nás málo, nepředstavuje omezení, ale zcela odlišný pohled na společenskou transformaci. Anarchisté jsou jediní lidé, schopní představit si kolektivní život v dimenzi, nepodřízené centrálnímu řízení. Skutečný federalismus umožňuje dohody mezi svobodnými sdruženími jednotlivců. Vztahy sounáležitosti neexistují kvůli ideologii nebo kvantitě, ale odvíjejí se ze vzájemného poznání, pocitů a sdílení projektovaných tužeb. Projektovaná sounáležitost a autonomní individuální akce jsou mrtvé pojmy, pokud se nemohou šířit, aniž by byly obětovány ve jménu nějakého nárokovaného vyššího cíle. Je to právě tato horizontální spojnice, co konkretizuje praxi osvobození: neformální spojnice, skutečná, bez zastupování. Centralizovaná společnost nemůže existovat bez policejní kontroly a smrtícího technologického aparátu. Z tohoto důvodu každý, kdo si nedokáže představit komunitu bez státní autority, je zbaven nástrojů, s jejichž pomocí je možné vybudovat život bez donucování nebo peněz. V Kdo není schopen představit si komunitu jedinečných jednotlivců, nemá nic, čím by přispěl politickému uvažování. Právě naopak, myšlenka svobodného experimentování činí úplnou společenskou změnu možnou pomocí shromáždění podobně smýšlejících lidí. Pouze po opuštění myšlenky centra (dobyti Zimního paláce nebo v moderním stylu státní televize), se stává možné vybudovat život bez donucování nebo peněz. V tomto smyslu je metoda rozptýlených útoků formou boje, přinášející v sobě samotný nový svět. Jednat, když všichni radí vyckávat, když není možné počítat se zástupy stoupenců, když není jisté, jestli vaše akce bude mít výsledky nebo nikoli. Jednat v těchto chvílích znamená, že se již ujišťujeme v tom, zač bojujeme: za společnost bez poměřování. Tímto způsobem tedy akce v malých skupinách sobě blízkých lidí zahrnuje nejdůležitější z vlastností - není to pouhá taktická výhoda, ale obsahuje již uskutečnění našeho cíle. Zlikvidovat lež přechodného období (diktatura předcházející komunismu, moc před svobodou, mzdy předtím než nám vše připadne, jistota výsledků

před zahájením akce, požadavky na financování před expropriací, 'etické banky' před nastolením anarchie apod.) znamená uskutečnit vzpouru pomocí jiného způsobu pojmání vztahů. Okamžitě zaútočit na technologickou hydry znamená představit si život bez policisty v bílém plášti (například bez ekonomických nebo vědeckých organizací, které je činí potřebnými); zaútočit na nástroje masových médií sloužící k domestikace, znamená vytvořit vztahy, osvobozené od představ (např. pasivity, která je zpracovává). Kdokoli začne křičet, že už pominul, nebo ještě nenastal čas na vzpouru, odhaluje předem, po jaké společnosti touží. Na druhé straně zdůrazňovat potřebu bezprostřední sociální vzpoury - neuvěřitelné chvíle, rozbíjející historický čas, aby umožnila objevení se možného - jednoduše znamená: nechceme žádné vůdce. Jediným skutečným federalismem dnes je všeobecné povstání.

Pokud odmítneme centralizaci, musíme zajít za kvantitativní myšlenku shromáždění vykořisťovaných pro čelní srážku s mocí. Je nezbytné přemýšlet o jiné koncepci síly - spálit seznamy voličů a změnit realitu.

„Hlavní pravidlo: nejednejte masově. Provádějte akce nejvýše ve třech nebo čtyřech. Mělo by existovat co nejvíce malých skupin a každá se musí naučit jak zaútočit a rychle se stáhnout. Policie může rozehnat tisícové zástupy pomocí jedné jediné setniny kozáků.“

Je snadnější porazit sto lidí než jednoho jediného, zvláště pokud udeří náhle a tajemně zmizí. Policie a armáda budou bezmocné, pokud bude Moskva pokryta těmito malými nepolapitelnými oddíly... Neobsazujte pozice. Armádní jednotky je vždy budou schopny dobýt nebo jednoduše zničit dělostřelctvem. Našími pevnostmi budou vnitřní dvory nebo jakékoli místo, odkud je snadné udeřit a poté jednoduše uniknout. Pokud je obsadí, nikoho nenajdou a ztratí přitom spoustu mužů. Bude pro ně nemožné je všechny obsadit, protože pak by museli do každého domu umístit kozáky.“

- Provolání k moskevským povstalcům, 11. prosince 1905

VI

Poezie... se vztahuje k Imaginaci, která může libovolně činit nezákonná spojení i rozchody věcí.

Francis Bacon

Přemýšlejte o jiné koncepci síly. Možná toto je nová poezie. Co vlastně je sociální vzpoura než všeobecná hra nezákonného spojování a rozcházení se věcí.

Revoluční síla není síla, rovnající se síle moci. Pokud ano, jsme poraženi ještě před zahájením boje, protože jakákoli změna by byla neustálým přetlačováním. Vše by se omezilo na vojenský konflikt, danse macabre standardů. Skutečná hnutí unikají tomuto kvantitativnímu pohledu.